

गुण जोपासा आणि आदर्श व्हा !

अनुक्रमणिका

१. मुलांनो, गुणी का बनावे ?	१२	
१ अ. गुणी आणि आदर्श बालके सर्वांनाच आवडतात !	१२	
१ आ. गुणी मुलाला देवाचा आशीर्वाद मिळतो !	१३	
१ इ. जीवन आनंदी आणि यशस्वी बनण्यासाठी गुण आवश्यक	१३	
१ ई. गुणी बालकच देशाचे भावी आधारस्तंभ बनू शकणे	१३	
२. गुण-संवर्धन प्रक्रिया	१३	
२ अ. व्याख्या	१३	
२ आ. 'गुण-संवर्धन प्रक्रिया' कशी राबवावी ?	१४	
२ आ १. गुणांची निवड करणे	१४	
२ आ २. दिवसभरात कृती करण्यासारखे प्रसंग निवडणे	१४	
२ आ ३. गुण-संवर्धन सारणी (तक्ता) लिहिणे	१४	
२ आ ४. गुणी व्यक्तींचा आदर्श समोर ठेवणे	१६	
२ आ ५. दुसऱ्याला आढावा देणे	१६	
३. विविध गुण आणि ते वाढवण्यासाठी करावयाचे प्रयत्न	१७	
३ अ. व्यावहारिक जीवनात उपयोगी पडणारे काही गुण	१७	
३ अ १. स्वावलंबन	३ अ २. स्वच्छता	१७
३ अ ३. काटकसर		२४
३ अ ४. वेळेचे सुयोग्य नियोजन करणे		२८
३ अ ५. वेळेचा सदुपयोग करणे		२९
३ अ ६. वेळेचे पालन करणे (वक्तशीरपणा)		३२
३ अ ७. समयसूचकता / प्रसंगावधानता		३२
३ अ ८. प्रेमळपणा	३ अ ९. धीटपणा	३३

३ अ १०. साहस	३६
३ आ. अभ्यास चांगला होण्यासाठी उपयोगी पडणारे काही गुण	३७
३ आ १. चिकाटी, तसेच प्रयत्नांत सातत्य	३७
३ आ २. एकाग्रता	३८
३ आ ३. पाठांतर	३८
३ इ. नैतिकता वाढण्यासाठी उपयोगी पडणारे काही गुण	४१
३ इ १. खरे बोलणे	४१
३ इ २. प्रामाणिकपणा	४१
३ इ ३. नम्रता	४५
३ इ ४. मोठ्यांशी आदराने वागणे	४५
३ ई. साधना चांगली होण्यासाठी उपयोगी पडणारे काही गुण	४८
३ ई १. व्यवस्थितपणा / नीटनेटकेपणा	४८
३ ई २. आज्ञापालन	५३
३ ई ३. संयम	५३
३ ई ४. समाधानी वृत्ती	५७
३ ई ५. तत्परता	५७
३ ई ६. जिज्ञासा आणि शिकण्याची वृत्ती	५९
३ ई ७. तळमळ	६०
३ ई ८. भाव	६०
३ ई ९. त्याग	६४
३ उ. राष्ट्रहितविषयक काही गुण	७१
३ उ १. राष्ट्राभिमान	७१
३ उ २. बलोपासना	७१
३ उ ३. संघटितपणा	७४
३ उ ४. संघटनकौशल्य	७४
३ उ ५. नेतृत्वगुण	७७
३ ऊ. धर्मनिष्ठा वाढण्यासाठी उपयोगी पडणारे काही गुण	७८
३ ऊ १. धर्मप्रेम	७८
३ ऊ २. धर्माचरण	७८
३ ऊ ३. स्वकीय संस्कृतीचे पालन	८१
४. अभ्यासाच्या माध्यमातून गुणांचे संवर्धन कसे होते ?	८४
४ अ. व्यावहारिक गुण कसे अंगी येतात ?	८४
४ आ. बौद्धिक गुण कसे अंगी येतात ?	८५
४ इ. आध्यात्मिक गुण कसे अंगी येतात ?	८५
५. विविध गुण अंगी असलेले सनातनचे काही बालसाधक	८७

मनोगत

आदर्श विद्यार्थ्यांचे सर्वजण कौतुक करतात. शाळेत, घरात, तसेच इतरत्र त्याचे कौतुक होते. आपलेही वागणे आदर्श होण्यासाठी आपल्यात सद्गुण निर्माण होणे आवश्यक आहे. देवालाही सद्गुणी मुले आवडतात; कारण ती स्वतः आनंदी राहून इतरांनाही आनंद देतात.

प्रस्तुत ग्रंथात स्वावलंबन, एकाग्रता, आज्ञापालन, राष्ट्राभिमान, धर्माचरण आदी गुणांच्या जोपासनेसाठी मुलांनी कसे प्रयत्न करावेत, याचे सोपे विवेचन केले आहे. दोष घालवून गुण जोपासणाऱ्या सनातनच्या काही बालसाधकांची उदाहरणेही दिली आहेत. ती वाचून इतरांनाही प्रेरणा मिळेल.

‘मुलांमध्ये आंतरिक सुधारणा झाली, तरच खऱ्या अर्थाने त्यांच्या व्यक्तीमत्त्वाचा विकास होतो’, हे सूत्र लक्षात घेऊन ग्रंथात काही आदर्श व्यक्तीमत्त्वे अन् थोर राष्ट्रपुरुष यांच्या जीवनातील प्रसंग दिले आहेत. त्या त्या प्रसंगामुळे मुलांच्या मनावर संबंधित गुणाचे महत्त्व चटकन् बिंबेल. हा ग्रंथ अभ्यासल्याने मुलांमध्ये गुण वाढून त्यांच्या व्यक्तीमत्त्वाचा विकास होवो, तसेच त्यांचे भावी जीवन आनंदी आणि यशस्वी बनो, ही श्री गुरुचरणी प्रार्थना ! - संकलक